

— DIÀLEGS

**TRES
APROXIMACIONS
A L'OBRA
D'ENRIC ANSESA**

— EXPOSICIÓ

**— DEL 5 DE FEBRER
AL 6 DE MARÇ | 2015**

Centre Cultural la Mercè

— DIÀLEGS

TRES APROXIMACIONS A L'OBRA D'ENRIC ANSESA

Projecte impulsat des del grau en Història de l'Art de la UdG, en col·laboració amb l'EMA

CRÈDITS

Comissariat i textos del catàleg:

Roser Bayo, Íngrid Castañé, Lídia Colomer,
Helena Ferrer, Paula Molina, Zaïda Picart,
Tamara Puerto, Beatriz Quílez, Andrea Rovira,
Esther Sánchez

Coordinació: Jordi Armengol i Lluïsa Faxedas

Producció: Escola Municipal d'Art

Muntatge: Xavi Torrent

Disseny gràfic: Gemma Reixach

Filmació i edició del vídeo: Rita Andreu

AGRAÏMENTS

Rita Andreu, Enric Ansesa, Jordi Armengol,
Lluïsa Faxedas, Gemma Reixach, Xavi Torrent,
Flora Bacquelaine, Silvia Quílez, Albert Jalil i
Judith Galán

— INTRODUCCIÓ

I. C.

Quan es parla d'Enric Ansesa és gairebé inevitable referir-se al negre. I és que, indubtablement, aquest és el color (o no color) que configura per excel·lència el seu imaginari i el mitjà a través del qual les seves idees prenen materialitat artística. Al mateix temps, el negre ho és tot i alhora no és res; una paradoxa de rerefons filosòfic que el mateix Ansesa sap reflexionar i treballar magistralment. L'exposició *Diàlegs. Tres aproximacions a l'obra d'Enric Ansesa* pretén articular tres punts de vista diferents a través dels quals crear un apropament a la seva singular obra i demostrar que es troba molt lluny de tenir una significació buida: parla de la vida de l'artista que l'ha creada, de l'estreta relació que aquest manté amb els successos del món, de textures i de formes, de gaudi estètic i de significació. El negre, efectivament, pot ser-ho tot.

Determinar un únic abordatge per a un tipus d'art com el d'Ansesa és una qüestió complexa. Conscients d'aquest fet i també de la possible ambigüïtat amb què l'espectador s'encara a l'obra d'art contemporani, el grup responsable del comissariat vam considerar que seria molt més enriquidora una experiència triple, basada no només en paràmetres formals o estètics, sinó també de significació i de contingut o de caràcter biogràfic. Així, títols com *La memòria del negre*, *Falsament Abstracte* i *Pur* encapçalen cadascun dels espais expositius, que de manera dividida pretenen ser un retrat multifocal de l'artista que es faci ressò de la possibilitat d'encarar-lo i d'entendre'l de més d'una manera. Tot i que l'exposició està determinada per aquestes tres visions diferenciades que s'articulen en un esquema individualitzant, l'objectiu final pertany a una meta unificadora, tal com és la d'entendre i relacionar-se amb l'artista tot explorant-ne els seus punts de vista i reivindicant un art, tot i que polifacètic, fortament coherent. La primera de les aproximacions es basa en els aspectes biogràfics i de més lligam amb la vida personal d'Ansesa; la segona, en la relació real i directa que les seves obres mantenen amb la crítica social, la política i la realitat del món que les va veure néixer, acompanyant-les d'informació paral·lela i complementària; i la tercera, finalment, té l'objectiu de mostrar una visió més introspectiva i propera a les formes i les textures, atenent als aspectes estètics lluny de les aproximacions no formals que s'han plantejat als espais anteriors. Cal afegir que més enllà d'obres sobre tela, l'exposició també inclou alguns objectes, com ara la vitrina que el mateix artista guarda al propi taller, i fins i tot una instal·lació a l'exterior.

L'essència d'Ansesa es manté evident en cadascuna de les obres de l'espai expositiu, pertanyin a una o altra part. La inspiració formal suprematista (la relació amb el *Negre sobre blanc* de Màlevitx se'ns presenta ja com evident) i també una presència molt propera a Tàpies configuren la contundent i singular manera de l'artista de concebre l'espai, on la importància del negre fa que aquest esdevingui el configurador de plans generalment llisos i amb formes recurrents com ara creus, sutures o punxes, tots ells determinants d'un univers singular. I és que, tant contundent com és l'artista en els trets formals que presenta, també ho és amb les seves idees: que el seu art és objecte de gaudi estètic és quelcom evident, però no resulta menys important la seva relació amb les pròpies conviccions. Les estructures cromàtiques i els motius iconogràfics resulten ser la seva fórmula per transmetre idees a través de l'art; ens trobem davant d'un artista que cal que sigui explorat i reflexionat sense presses, atenent tant als petits detalls com a les grans superfícies. En aquest sentit, l'articulació de l'exposició hi juga un paper essencial, ja que decideix prendre el rol d'un Enric Ansesa introspectiu i profund i alhora proper a la realitat; en definitiva, pretén fer evidents totes les facetes d'un artista que es troba molt lluny del silenci. Efectivament, el negre pot dir-ho tot.

— BIOGRAFIA

Enric Ansesa és un artista gironí nascut l'any 1945 i pot ser considerat un dels artistes catalans més importants de la seva generació. Va formar part de l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona (ADAG), una agrupació d'intel·lectuals i creadors visuals lligada al moviment democràtic antifranquista de Girona (1976-1978). Aquest col·lectiu, mitjançant la seva praxi artística, reivindicava les llibertats socials i nacionals. Enric Ansesa hi va col·laborar a través de manifestos, cartells i accions per la ciutat.

Durant la seva primera etapa artística es va dedicar a la formació, estudiant escultura i pintura, i realitzant les seves primeres aquarel·les i cal·ligrafies abstractes. Ha tingut sempre el seu taller a Girona, actualment situat a l'altell de casa seva. En un primer moment, la seva obra estava impregnada d'un realisme expressionista, donant pas a un període de transició, fins a arribar a l'abstracció. L'any 1974 va crear el primer treball en negre; a partir d'aquest mateix any veurem que les obres d'Ansesa prenen una forta vinculació amb el seu entorn sociopolític i cultural, sobretot des d'aquest mateix període i fins a mitjans dels anys vuitanta.

Ansesa estarà molt influït per les segones avantguardes i d'aquestes en prendrà l'ús predominant del color negre, concepte que esdevindrà la seva identitat creativa i amb el qual trencarà amb la perspectiva, jugant alhora amb la llum i les ombres. A través d'una forta relació amb altres artistes contemporanis propers a ell com Tàpies, Ansesa aprèn l'ús de noves textures a poc a poc anirà creant el seu propi camí artístic.

La seva obra s'ha basat en la realització d'obres pictòriques i objectes artístics, però Ansesa també ha produït un important corpus d'obra gràfica, majoritàriament serigrafies, relacionades amb esdeveniments socials i culturals. En l'àmbit narratiu, ha creat diversos exemplars únics de llibres d'artista, ha publicat textos en l'àmbit artístic i ha creat vídeos i escenografies per ballets. El seu treball també inclou algunes instal·lacions, habitualment efímeres, tant en terreny exterior com interior. Una part del treball de l'autor que més sorprèn i que, alhora, sol ser poc coneguda és la seva tasca de col·laboració per a la transformació de les façanes emmirallades al riu Onyar de Girona, una de les imatges més representatives de la ciutat.

Enric Ansesa ha realitzat exposicions individuals i col·lectives tant a nivell nacional (Girona, Barcelona, Colera, Torroella de Montgrí, Hospitalet de Llobregat, Granollers, Sitges, Madrid) com internacionals (Andorra, Roma, Milà, Revere, Luxemburg, Basilea, Bremen, Munic, Salzgitter, Suècia, Southampton, Manchester, Toulouse, Maó, Marbella, Nova York, Red Bank, Aspen, Boston, Princeton, Montgomery, Chicago).

— OBRES

— 1/2 KG DE NEGRE (1981)

R. B.

Tenim entès que el color blanc és el color de la puresa, però Enric Ansesa qüestiona aquesta idea demostrant que el negre també pot ser un color pur, que parla per si mateix i ens aporta tota la informació tal i com ens la podria aportar el blanc. Ho mostra a partir del contrast entre ambdós colors, en aquest cas dóna tot el protagonisme al color negre. Ansesa mantindrà la constant del color negre tant en el fons com en l'element cromàtic principal en les seves obres. Ell considera que el negre és el color del més enllà, que trenca amb les perspectives i dóna pas a una nova concepció de l'art contemporani. El negre es converteix en el color de la revolució i la personalitat en les seves obres.

Aquesta obra la podem emmarcar en l'art objectual; Duchamp és el pioner en aquest art i l'interpreta com una opció que sosté al mateix temps el pol físic de la permanència i el mental de l'elecció, metamorfitzant el significat final de l'obra. *1/2 kg de negre* simbolitza un punt de partida de la seva obra i el punt i final, ja que d'alguna forma podríem dir que l'obra d'Enric Ansesa comença amb la primera pinzellada de negre i finalitza amb la seva signatura, generalment del mateix color.

En aquesta escultura l'artista investiga dins la pròpia creació a partir del joc entre el pinzell, eina artística, i la pròpia signatura juntament amb el títol de l'obra, ambdós pintats en blanc, que singularitzen la seva creació. Ho aconsegueix no només amb el joc conceptual i metafòric sinó també a partir del joc cromàtic de dos colors antagònics i bàsics com són el blanc i el negre. Però donant un gran protagonisme al *1/2 kg de negre* que omple l'espai i fa desaparèixer un possible buit. Així doncs, aquest mateix color negre ens pot traslladar a unes noves perspectives visuals a les que ens acompanya el pinzell. Tot aquest joc està presentat des d'una gran elegància minimalista.

— BANQUET OBJECTUAL

P. M.

Copes, plats, ampolles etc. Objectes banals de celebració, s'omplen de moments viscuts, potser enyorats o perduts. Sabates, pilotes etc. Objectes compromesos amb la vida quotidiana que han sofert una metamorfosi artística. Han deixat la seva funció pels quals han estat originats, emergint amb una nova identitat i ús.

En aquest conjunt de peces, Enric Ansesa ens obre una finestra per la qual podem comprovar i contemplar l'experimentació de la seva tècnica sobre diferents superfícies com, per exemple, el vidre, al mateix temps que una aportació completament personal a aquestes. De la tècnica meticulosa i de la seva professionalitat creativa naixeran aquests objectes, recoberts de vitalitat i caràcter.

El negre abraça l'escenari i besa els colors. Amant del protagonisme i perseverant, adopta diferents textures i formes abstractes, amagatall perfecte per aquestes figures miniatura de soldats, omnipresents, que donen a les obres d'Ansesa una particularitat singular i única. La presència dels guerrers suggereix una idea fixa i decidida, sorgida del gust de la seva creativitat, saturada de records i pensaments, personificats en aquestes figures bèl·liques que es manifesten així, amb una forta càrrega simbòlica. L'existència de les tropes vectorials són un element distintiu en l'obra d'Ansesa, que es despleguen en tots els racons d'aquest escenari com guardians d'aquesta absència cromàtica.

La profunditat en la que ens submergeix el negre en aquestes obres oculta les més intenses inquietuds i anhels desitjats, que rellisquen al vidre i s'endinsen cap a un espai de quietud, per la reflexió, la qual ha acompanyat a l'artista durant gran part de la seva trajectòria artística i ara se'ns mostra amb una visió totalment innovadora. Fruit de grans experiències, naixeran aquests objectes com a resultat d'aquesta expressivitat del pensament de l'artista, que no seria possible si no fos perquè l'artista és coneixedor de les diverses gammes i tonalitats de negres, i de quines es poden aplicar a què i de quina manera.

Estudiós de moltes tècniques artístiques, Ansesa aconsegueix una vegada més sorprendre'ns amb el tractament sobre vidre. Dóna personalitat a les formes que es formulen sobre aquest suport lliscant, alhora dels efectes que dóna quan elements com la llum i els colors es fusionen, deixant veure realment l'essència d'una harmonia cromàtica existent i vigent. El negre en les obres contínuament s'expandeix, flueix com si fos viu, com si volgués cridar i donar sentit a la seva pròpia existència artística.

Es pot apreciar, en totes les figures objectuals d'Enric Ansesa, una transformació de gran maduresa artística i personal. Íntim i potent és el seu treball; minuciosa, delicada i virtuosa, la seva tècnica.

— ORIOL SOLÉ SUGRANYES (1976)

E. S.

Oriol Solé Sugranyes (Barcelona, 4 de gener de 1948 - Auritz, 6 d'abril de 1976) va ser un activista i revolucionari català d'ideologia autonomista i anarquista que va entrar en contacte amb els grups més radicals del moviment obrer de principis dels '70.

Enric Ansesa l'homenatja degut a la seva condició de presoner polític. Sugranyes va participar en l'espectacular fuga coneguda com «la fuga de Segòvia», en que 29 presos polítics (24 militants d'ETA i 5 catalans) van fugir pel col·lector d'aigües fecals després d'haver cavat un túnel durant mesos. Aquesta fugida acabà amb l'arrest de 24 dels fugitius, la fuga victoriosa de 4 d'aquests a França i amb la mort d'Oriol Solé Sugranyes a causa d'un tret que li va disparar un guàrdia Civil.

En aprofundir en els treballs d'Ansesa, trobem que moltes de les seves obres sorgeixen de les idees de recuperació d'identitats i rescat de la memòria. Dins d'aquests valors, apareixen un seguit d'obres decisives dels setanta, la seva etapa més reivindicativa i marcada políticament; algunes d'aquestes pintures són *Carta a Francesc Macià*, *Crònica en forma de creu de Sant Jordi* o *La història d'una supervivència*. També hi trobem diversos homenatges a personatges emblemàtics com Miguel Hernández, Rafael Alberti, Lluís M. Xirinacs o, com és el cas que ocupa aquest quadre, Oriol Solé Sugranyes. Els valors que motiven aquestes obres d'homenatge són la voluntat de recobrar el record i el desig d'evocar la injustícia de l'oblit de les trajectòries humanes per causa d'un ordre autoritari.

Ansesa disposa amb pintura blanca la frase «jo mai no hagués oblidat aquell fet» i una taca vermella que ocupa el centre de la composició sobre un fons gris amb marc negre. A l'esquerra superior hi ha l'inici de la frase, i a la dreta la resta. Mitjançant aquesta gamma cromàtica (gris, negre, vermell i blanc) Ansesa, a més de crear un fort contrast, aconsegueix posar més èmfasi en la temàtica d'aquesta obra. Així, de seguida veiem que aquesta taca vermella ens fa pensar automàticament en una taca de sang, fent referència directe al tret que matà a Oriol Solé Sugranyes i, si observem la frase, veiem que el «mai» queda apartat de la resta (a la part superior esquerra del quadre) remarcant el sentiment de dolor i frustració; d'aquesta manera, veiem com la resta de la frase «jo no hagués pogut oblidar aquell fet» té sentit fins i tot separada del «mai» (aquest últim, llavors, actua com a element intensificador).

— DREAM (2008)

A. R.

Aquesta obra pictòrica de grans dimensions ens mostra a Martin L. King; l'artista prescindeix d'alguns plans i perspectives, usant la tècnica d'oli i acrílic i emprant un suport de tela. Ansesa situa la figura de Martin L. King al centre i aquesta dirigeix la seva mirada cap a un lateral. El fons de l'obra és de color blau amb un relleu de petites rodones repartides de manera uniforme per la tela. La figura està pintada usant el color negre per ressaltar el fons. La cara del protagonista de l'obra està diferenciada de la resta del bust per un negre més brillant, com si sobresortís del quadre. Al fons i per tot el voltant de la peça, té inscrites unes línies daurades que recorden una calligrafia. Aquesta serigrafia daurada, que contrasta amb els colors usats en la peça i trenca amb la monotonia del blau, crea una reminiscència de la seva pròpia experiència amb les fotocòpies, que el varen impactar a nivell plàstic (d'aquí l'ús de negres i daurats). Aquesta calligrafia daurada podria ser una referència al famós discurs *I have a dream*, que Martin L. King va pronunciar liderant la marxa sobre Washington per el treball i la dignitat a l'agost de 1963.

El fet de fusionar la serigrafia del text de Luther King amb la fisonomia del mateix és com si parlés també amb el seu escrit o el discurs l'envoltés. Ens trobem davant de formes diferents que ens venen a dir el mateix, ja que a partir del rostre de Martin Luther King podem relacionar els fets històrics amb la seva persona i el seu famós discurs abans mencionat.

Ansesa és un artista amb una profunda consciència cultural i social, que s'implica en molts aspectes de la societat. Tenint en compte això i el que representa pròpiament la figura de Martin Luther King, aquesta peça és un homenatge que l'artista li dedica per tot el que va suposar la seva lluita per la igualtat racial i per la no violència.

És una obra que convida a la reflexió i que ens fa recordar el que en aquella època es va viure i veure; sobretot ens recorda el missatge que Luther King ens va traslladar amb tots i cadascun dels seus actes. Gràcies a ell, ens adonem que gràcies a individus com ell, vivim en un món en el que hi ha una mica més de respecte entre els individus, tot i que encara hi ha molt per fer.

CARTA A FAVOR DEL CATALÀ (1974)

Z. P.

A través d'un llenguatge informalista, Ansesa fa una representació sígnica i monocroma de la senyera, simbolitzada per cinc traços negres en diagonal que evocuen les faixes grogues i vermelles. L'ensenyà està situada sobre un fons difuminat de color gris, on el pintor inscriu a la part superior el lema *L'altra Girona i Si! A Girona català a l'escola*, seguit d'un reguitzell inintel·ligible de paraules. El conjunt recorda una pissarra escolar pel seu cromatisme i la lletra lligada. L'ús de l'escriptura és una constant en el llenguatge plàstic del pintor, un vehicle expressiu que reforça la competència comunicativa de la imatge.

Els dos grans pols entre els quals gravita l'obra d'Ansesa es concentren en aquest quadre: l'estètica autònoma de l'art abstracte i el simbolisme reivindicatiu de les avantguardes postmodernes. La dècada dels setanta fou un període on les seves creacions manifestaren un compromís polític de lluita antifranquista i de reivindicació catalanista. El seu art més bel·ligerant és un crit a favor de la democràcia i la llibertat d'expressió. Són de la mateixa època *Carta a Francesc Macià*, *Crònica en forma de creu de Sant Jordi o la història d'una supervivència* i *Oriol Solé Seguranyes*. Les avantguardes sovint són titllades com un moviment internacionalista i apolític, però lluny d'aquesta pàtina hermètica, l'artista dialoga amb les problemàtiques sociopolítiques del seu entorn més proper. Fou un membre destacat de l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona (ADAG), un col·lectiu cultural actiu des del 1976 fins el 1978 que tenia la comesa d'impugnar la voluntat autoritària de la dictadura mitjançant la praxi artística. *Carta a favor del català* s'inscriu dins d'aquest context contestatari, atès que reclama una escola en la llengua del país, eix primordial per la construcció d'una nova Catalunya amb identitat pròpia.

La Constitució Espanyola del 1931 va contemplar la prioritjació de l'ensenyament en català a les aules del país. Els esforços per introduir la llengua del poble a l'escola es veuen estroncats quan el règim dictatorial de Franco pujà al poder. Les polítiques educatives franquistes foren un intent de secessionisme lingüístic que no minvà fins la seva davallada. Un cop establerta certa autonomia política la situació lingüística a les escoles es va començar a normalitzar amb el decret del 1978, amb el qual s'instaura de nou el català com a assignatura, però no fou fins el 1983 quan s'aprova la llei que promulga la normalització lingüística i es recupera en els usos oficials, en els mitjans de comunicació i en el sistema educatiu. *Carta a favor del català* denuncia aquesta disglòssica escolarització en castellà encara vigent l'any que fou pintada. La repressió lingüística del franquisme buscava la destrucció de la personalitat cultural de les minories nacionals de l'Estat per reduir-les a simple folklore.

— SUTURA DE FOC (2012)

B. Q.

Es tracta d'una composició sobre fusta, on s'ha utilitzat una tècnica mixta de color negre (color pur) adherint-hi, també, objectes com filferro i altres teixits. A diferència d'altres obres més explícites, *Sutura de foc* es caracteritza per tenir connotacions místiques i un psiquisme profund, creant una dificultat de comprensió a l'espectador a l'hora d'entendre l'obra i d'endinsar-s'hi personalment.

Ansesa és un artista que fa ús del negre com a eina de teatralització, com es fa patent en aquesta obra. L'ús d'aquest color, permanent en totes les seves obres i que, alhora, es troba vinculat amb les situacions socials pertinents i també en els propis ideals de l'artista.

En relació amb les altres obres exposades, tant les incisions, com les creus, com les agulles o les sutures representen ferides i dolors del món terrenal i psicològiques de l'artista.

Es tracta, doncs, d'un conjunt de composicions constructivistes que són el resultat d'una materialització d'idees sintetitzades en el color negre i objectes de sentit rigorosament minimalista; composició d'obres que trenquen amb les fronteres de l'art i la praxis vital pròpia dels artistes dels anys seixanta i setanta.

El que Ansesa pretén amb la seva obra és que l'espectador, a partir de visualitzar els seus treballs, reflexioni sobre el sentit que té en realitat la vida i, alhora, prengui consciència de la nostra actitud davant d'aquesta; és una composició que convida a recapacitar a qui la visualitza.

Tant aquesta obra com les restants de l'exposició amaguen una segona història més íntima i propera a l'artista, que es mostra sota una òptica menys conceptual.

— CREU (1990)

H. F.

Creu blava és una obra de pintura i silicona sobre tela amb unes dimensions de 34 x 41 cm datada l'any 1990, que forma part del tercer espai de l'exposició, on hi trobem obres on l'aspecte més important és el formal amb creus, punxes i sutures. En aquest cas, és una obra conceptual i minimalista on hi apareix el signe de la creu.

És un dels treballs d'Ansesa on es dóna importància a l'aspecte formal, en aquest cas la creu. La utilització d'aquest símbol és molt abundant i característic del seu treball artístic. Ens trobem davant una obra amb una clara perfecció tècnica on el símbol representat s'allunya del centre de la peça, trencant amb l'esquema compositiu.

Ansesa ha construït aquesta obra a partir del negre, línies i una creu. Una obra rectangular amb la base de color negre, com és característic en les seves obres. Aquest negre, com es pot apreciar, és totalment uniforme, mat i opac. Una fina, regular i perfecte subtil línia daurada ressegueix la forma del quadre, creant la pròpia limitació de l'obra a la vegada que en crea el marc. Aquesta línia trenca amb el mat del negre, donant una subtil lluminositat a la obra. Posterior a aquesta, en segueix una altra línia a l'interior, més gruixuda i irregular, trencant amb el color més apagat del daurat donant un to més viu de color blau clar, fet de silicona per trencar també amb la textura llisa i regular. Finalment, al costat dret superior neix una creu amb el mateix material i color que la segona línia, la qual no és totalment regular ni llisa. Aquesta creu està superposada a les dues línies. Per tant, tant la creu com la segona línia trenquen amb la monotonia de l'obra tant per color, per composició i equilibri, textura i temàtica. Aquí Ansesa no ha fet una composició central i equilibrada, ha creat el nucli de l'obra en un lateral de manera que impacta a l'observador.

Amb aquesta obra, es viu una experimentació de canvi de textures, colors i equilibri, un joc pràcticament visual. Ha utilitzat tant la pintura com la silicona, canviant de tècnica per fer possible aquest joc de manera que es creïn contrastos. Clarament, en aquesta obra hi predomina la línia i el símbol, hi explota el minimalisme creant amb el mínim, el pur. El color que trenca amb el negre li porta llum de manera elegant i subtil. Mostra delicadesa i sensibilitat i a la vegada agressivitat amb el color. Una obra que convida a l'espectador a contemplar-la per les seves formes i a transportar-lo a un altre espai.

— RED CROSS ONE (1997)

T. P.

Penjada de la paret de l'estudi d'Enric Ansesa, trobem un dels seus temes més representats amb l'obra *Red Cross One*. Aquest acrílic sobre tela va ser creat el 1997 i pertany a la col·lecció privada de l'artista. Ansesa afirma que normalment utilitza aquest tipus de tècnica perquè es la que perdura més en el temps i la que transmet millor les tonalitats que ell vol mostrar. Tot i així, no deixa de banda la utilització d'altres tècniques com l'oli o altres materials reciclats per poder crear textures.

Una de les aportacions més destacades de la seva obra i que encara constitueix l'eix principal del seu discurs és l'ús del color negre. En aquesta obra, de dimensions reduïdes, es dona un gran predomini d'aquest color, però aquest no assoleix tot el protagonisme ja que l'artista ha inclòs una creu grega vermella just al mig de la composició. Una creu que no ha sigut delineada, sinó que el seu perfil es irregular i amb un acabat desigual.

El contrast que es crea amb la creu vermella sobre el negre no es pura casualitat o gust estilístic sinó que té tot un rerefons sentimental. Les creus en l'obra d'Ansesa poden tenir, com en aquest cas, un significat polític i nacionalista; ell mateix afirma que en aquesta obra l'utilitza com el seu símbol gironí, la convergència dels quatre rius en un punt central formant la creu o la disposició entrecreuada de les quatre barres que trobem a la senyera. «I per què no?, la creu de Sant Jordi també podria ser aquesta convergència de les quatre barres de l'escut de Catalunya», ens afirma l'artista. Per poder dialogar amb aquesta obra i captar aquestes emocions més íntimes, hem d'anar més enllà del negre sobre negre.

D'altra banda, trobem una clara influència en el seu treball de l'obra de Kazimir S. Malèvitx (1878-1935). Ell va ser un dels creadors del Suprematisme, un dels grans moviments que es va donar a la Rússia de principis del segle xx. Aquest estil buscava la sensibilitat a través de la representació de formes geomètriques com quadrats, cercles o creus entre altres. A partir d'aquí, podem establir una clara relació de les obres de l'Enric Ansesa amb aquesta sensibilitat d'allò pur i amb la creació d'un nou diàleg entre allò que representen i signifiquen les formes.

— SUTURA XXVII (2013)

L. C.

Estem davant d'una obra sense títol realitzada l'any 2013 per l'artista Enric Ansesa. Ha estat creada sobre tela a partir de tècniques mixtes formant un seguit d'efectes matèrics molt expressius, i destaca molt el treball que realitza amb diferents materials com fils, cola o pintura acrílica, donant resultat a un seguit de relleus molt interessants. Per crear aquesta obra ha calgut fer un estudi previ de les textures i les dimensions, per a donar forma a la matèria, a partir de l'eina adequada.

El color negre és una constant en les obres d'Enric Ansesa, però no és tracta d'un negre més, sinó el seu: resultat de divuit o vint veladures de pintura, que fan que l'observador pugui endinsar-se en la profunditat del quadre. Tot i el predomini d'aquest color, el daurat és també un color molt present en la seva trajectòria artística, degut a una anècdota que li va ocórrer a l'artista alhora de fer una fotocòpia del document d'identitat de la mili, ja que va quedar impresa en aquest color. La unió del fons amb l'element central la construeixen els fils. La seva obra prové doncs, del món matèric i minimalista, és a dir, expressa el màxim amb el mínim, tal i com ho feien a les cultures prehistòriques, molt apreciades per Ansesa degut al seu contingut simple però a la vegada amb un grandiosos rerefons.

El tema principal de la composició és la sutura. Ansesa acull les línies horitzontals que divideixen, per exemple, les obres de Modest Urgell i les col·loca de forma vertical projectant les seves sutures. Una primera interpretació podria ser que la sutura fos un trauc, una ferida personal de l'artista que o bé ha quedat oberta tal i com es pot contemplar en algunes de les seves obres o bé s'ha pogut cloure, com en aquesta. Ansesa vol donar la possibilitat de convertir les seves obres en miralls del pensament. Tampoc seria estrany que l'obra de l'artista —en el cas de les sutures— pugui tenir una gran relació amb l'obra de Lucio Fontana, artista que també treballa les teles amb colors monocroms i amb les famoses incisions anomenades *orange lines*¹. Fontana va realitzar un conjunt d'obres que es classificarien dins dels *concetti spaziali*², que podríem situar dins de l'informalisme. Les sutures podrien provenir doncs, d'una mescla entre les incisions amb cúter de Fontana i les línies de l'horitzó que parteixen els paisatges d'Urgell.

¹ Fontana amb les *orange lines*, és a dir, les perforacions amb cúter de color taronja, pretenia cridar l'atenció cap a l'espai infinit de darrera la tela, i amb això volia dir que l'espai buit de darrera també formava part de l'obra. Aquest rerefons en l'obra de Fontana podria veure's com una aproximació a l'art conceptual.

² Quan es deforma l'estat inicial de la base però sense treure ni incorporar cap material, és a dir, fent plects o incisions en el suport.

— DE MALÈVITX A ANSESA

I. C.

Després d'haver recorregut els tres espais que corresponen a les tres aproximacions a l'obra d'Enric Ansesa, el punt i final d'aquesta el marca —segons una inspiració en Kazimir Malèvitx que sembla que a Ansesa li ve de lluny— una paret amb una sèrie de teles de petit format disposades de forma asimètrica i irregular. Es tracta de disset quadres de mida petita i tres ferradures tots els quals tenen, i com no pot ser de cap altra manera, el color negre com a protagonista principal.

La manera en què es mostra aquest conjunt d'obres a la paret, com s'ha apuntat, té una peculiaritat essencial que l'allunya del model individual establert per a la resta de l'exposició que el precedeix: es tracta de la reproducció exacta de la posició dels quadres tal i com el propi artista els té al seu taller; un fragment essencial d'Enric Ansesa no només en formes, sinó també en contingut. Barrejant diferents moments cronològics, tot el ventall de peces se'ns presenta com un petit compendi d'allò més característic de l'obra de l'artista. Els fragments negres configuren trossos de creació determinats i dialoguen entre ells, esdevenint un pretext ideal perquè l'espectador observi, relacioni i reflexioni. Així, el conjunt reivindica una actitud oberta i detallada, on la visualització de les obres una per una ha de permetre notar la seva singularitat i, alhora, englobar-les en un discurs general.

Dins el fil expositiu, a més de marcar el punt i final de tot el recorregut, la paret que hem anomenat *De Malèvitx a Ansesa* esdevé l'últim pas de l'espai anomenat *Pur*. A través d'aquest fragment, l'artista no només ens obre un espai molt personal, com és el seu propi taller, sinó que també ens apropa al seu univers creatiu i a les formes més particulars, i ens convida a mirar-les amb un deteniment especial. El negre i el joc amb les seves textures i l'exploració mitjançant les formes són el fil conductor de tot un recorregut visual que l'espectador es troba lliure de determinar. Val a dir que davant d'aquesta presentació conjunta d'obres pertanyents a diferents períodes de creació la percepció visual de l'observador es pot veure sotmesa a diferents experiències, la més destacada de les quals passa per la significació: recontextualitzar les obres, que ara es mostren en conjunt, modifica el seu significat original? Al costat de preguntes com aquesta, el compendi gairebé monocrom que singularitza l'artista acaba fent del conjunt un entorn de negre que, d'alguna manera, evoca allò místic. El que hi trobem és, sense cap dubte, Ansesa en estat pur.

— CATÀLEG

1/2 kg de negre

1981

Tècnica mixta, 7,5 x 4 cm

Vitrina

objectes intervinguts

Banquet

objectes intervinguts

El laberint de l'Islam

2008

Acrílic s. tela, 89 x 116 cm

Memòria II

2010

Acrílic i oli s. tela, 27 x 35 cm

Carn d'olla

2010

Tècnica mixta, 20 x 25 cm

Oriol Solé Sugranyes

1976

Tècnica mixta s. tela, 27 x 35 cm

***Crònica en forma de creu de Sant Jordi
o la història d'una supervivència***

1975

Acrílic, pigments secs i roba, 146 x 180 cm

Army meat

1995

Tècnica mixta, 11 cm. diàmetre

Dream

2008

Oli i acrílic s. tela, 110 x 100 cm

Carta a favor del català

1974

Tècnica mixta s. tela, 80 x 102 cm

Espai 101 (de la sèrie *Camps*)

2012

Tècnica mixta s. fusta, 123 x 101,5 cm

Escala

objecte

S. T.

2014

Tècnica mixta sobre fusta 45 x 45 cm

S. T.

2014

Tècnica mixta s. fusta, 45 x 45 cm

S. T.

2014

Tècnica mixta s. fusta, 45 x 45 cm

S. T.

2014

Tècnica mixta s. fusta, 45 x 45 cm

Sutura de foc

2012

Tècnica mixta s. fusta, 100 x 91 cm

Sutura XXVII

2013

Tècnica mixta s. tela, 100 x 81 cm

Creu

1990

Silicona i pintura s. tela, 34 x 41 cm

S. T.

2012

Tècnica mixta s. tela, 25 x 25cm

Red Cross 1

1997

Pintura s. tela, 27 x 35 cm

Mur format per disset obres pictòriques de petit format.

Totes les obres pertanyen a la col·lecció de l'artista.

ema

ESCOLA MUNICIPAL
D'ART

Universitat de Girona

Ajuntament de Girona